

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 366. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm03-shoot-idm140319425013424/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind

Skomageren vsmueligt at være / at hand kunde paa tilbage til Jerusalem /
 havde icke nogen tid været der i Staden / ey heller seet hans Hustru eller
 Børn siden den tid / men haffuer wforleffuit begynt at igiennem reyse it frem-
 met Land efter det andet / som en arm og bedrøffuit Pillegrim. Oc der hand
 en gang efter mange Aar vaare forløbne / vilde igjen hiem Reyse til Jerusa-
 lem / fandt hand det slet Øde / oc Jammerlig forstørret at være / saa hand
 icke kunde see der samme steds / en Steen paa den anden / ey heller nogen-
 kunde kunde kiende / hues [?; hvad] der tilforn Herligt oc kosteligt forhaande
 haffde været / huad nu den Almechtigste Gud met hannem vdt sinde haffde /
 at hand hannem saaledis i denne Elendige Verden maatte omuandere / oc saa
 Elendige sig lade beskue / kunde hand icke anderledis tæncke / end maa vel
 skee / at Gud vilde haffue hannen indtil den yderste dag til it Leffuendis
 Vidnisbyrd mod Jæderne. Paa det de Wtroendis oc Wgudelige / skulle Christi
 Død oc Pine ihukomme / oc dennem til plict oc bod igjen o muende. For haas
 Person / saa oc ynskede hand gjerne / at den Almechtigste Gud i Himmelen /
 hannem aff denne Elendige Verden oc Jammerdal vilde bede kaldc". --

[Nærmere Oplysninger om Sagnet om den evige Jøde finder man leitest
 hos Kr. Nyrop: *Fortids Sagn og Sange*. II. Den evige Jøde. 1907,
 hvor den danske Folkebog er fuldstændig optrykt. Af ældre Litteratur kan
 anføres: J. G. Th. Grässe: *Der Tannhäuser und Ewige Jude*. 2te Aufl. 1861,
 af nyere: L. Neuhaur: *Die Sage vom ewigen Juden*. 1884.] --

Om nallige litterære Forbilleder for sin „Ahasverus“ skrev P.-M.^{12/13} 1875
 til Georg Brandes (Det nitende Aarhundrede 1875/76, Side 473—73): „Det
 hedder i Deres Skrift S. 510 [?; Brandes' Værk: *Hovedstrømninger i det 19de*
Aarhundredes Litteratur, Naturalismen i England = Brandes' Saml. Skrifter
 V 575]: »Han [?; Byron] gav da Hant Domsvisionen og „Himmel og Jord“,
 det skønne Verdens-Undergangsdigt, som i vor Litteratur har fremkaldt Palu-
 dan-Müllers Ahasverus. — Her maa jeg protestere. At jeg nogensinde har
 læst »Heaven and earth« betvivler jeg; i hvert Fald husker jeg icke det Mind-
 ste af Digtet. Nei! Hvad der har fremkaldt min Ahasverus er, som jeg i Ind-
 ledningen selv angiver det, Kolera-Epidemien 1853 i Forbindelse med Domme-
 dags-Spaadommene i det nye Testament. Hvis jeg dengang har tænkt paa Digte
 og Digtene, maa det have været paa dem, der efter min Mening have behand-
 let Ahasverusmythen urigtigt, ved at fremstille Jerusalem Skomager paa Van-
 dring, istedetfor at fastholde ham ved Enden af Bænen“.

Samtidens Dom. *Kjøbenhavnsposten*, 1864, No. 126: „Angaaende
 „Ahasverus's“ Tilbliven giver Digteren i en poetisk Prolog et Slags Oplysning.
 Han opholdt sig paa Fredensborg, Museen hendrog ham til muntre Scener, til
 lyse Skikkelser, til „Skjæmt og Laiter“; da kom pludselig Efterretning fra Ho-
 vedstaden om Morderengten, som gik igjennem Folket. Nu forsvandt de lyse
 Skikkelser, som han allerede vilde fastholde, og Museen opfordrede ham til at
 skrive en Dommedagsprolog, som Ahasverus, den evige Jøde, skulde give Liv;
 men da hans Historie vilde blive for lang, beslutter Digteren at gribe ham
 ved Naalet, paa den yderste Dag; ved Museus Haand svinger han sig hen —
 hvor — „bag os rulle Tidens tunge Bølger og for os ligger Evigheds Ud-
 sigt“. — Man seer saaledes at vi kunne beraabe os paa Digteren selv, naar vi
 sige, at dette Digt egentlig ligger udenfor Tidens Grænser; forresten har Forf.
 ogsaa i en anden Henseende sit Standpunkt udenfor Tiden, idet han nemlig
 ikke anerkjender nogen jordisk Udvikling eller Fremgang, ikke seer nogen
 Forandring undtagen fra Uselhed til Uselhed, fra Ondt til Værr. Domme-
 dagens Komme begrundes da derved, at Forhøvelsen er stegen til det Høie-
 ste, og at Antichristen sidder paa Thronen. Man seer her let Misligheden af
 at holde sig til en saadan Overlevering i et Digt, thi det Spørgsmaal paa-
 trænger sig strax: hvad Betydning har da Tiden havt? og Christendommen? og
 hvorledes kan Ahasverus stole paa en Frelser, en Bibai, en Lacro, som ikke
 bedre har kunnet forvandle Livet? Gaaar man nærmere ind paa Ahasverus-